

Тема 1. Судові експертизи, їх цілі і завдання в правоохоронній діяльності

Правоохоронна діяльність – це сукупність правовідносин, що спрямовані на забезпечення правопорядку в суспільстві в умовах неухильного дотримання правових норм.

В широкому розумінні експертиза – це процедура дослідження і вирішення провідними спеціалістами певних галузей – експертами питань, що потребують спеціальних знань у науці, техніці, економіці тощо.

Експерт походить від лат. *expertus* – досвідчений.

Згідно Закону України “Про судову експертизу”(ст.1) судова експертиза – це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об’єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що потребує у провадженні органів дізнання, досудового та судового слідства.

Судово-бухгалтерська експертиза характеризується процесуально-правовим і фінансово-господарським змістом.

Історія розвитку судово-бухгалтерської експертизи свідчить, що найбільше вона застосовується у правоохоронній діяльності, пов’язаній з матеріальними збитками. На даний час судово-бухгалтерська експертиза є економічним дослідженням конфліктних ситуацій у фінансово-господарській діяльності, що стали об’єктами розслідування правоохоронними органами з метою усунення і попередження їх виникнення в перспективі.

Тема 2. Правові основи і правове регулювання судово-бухгалтерської експертизи

Закон України “Про судову експертизу” був прийнятий 25.02.1994р.(внесені зміни від 9.09.2004р.).

ЗАКОН УКРАЇНИ ‘ПРО СУДОВУ ЕКСПЕРТИЗУ’

Цей Закон визначає правові, організаційні і фінансові основи судово-експертної діяльності з метою забезпечення правосуддя України незалежною,

кваліфікованою і об'єктивною експертизою, орієнтованою на максимальне використання досягнень науки і техніки.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття судової експертизи

Судова експертиза – це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів дізнання, досудового та судового слідства.

Стаття 2. Законодавство України про судову експертизу

Законодавства України про судову експертизу складається із цього Закону, інших нормативно-правових актів.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачено законодавством України про судову експертизу, застосовуються правила міжнародного договору України.

Стаття 3. Принципи судово-експертної діяльності

Експертна діяльність здійснюється на принципах законності, незалежності, об'єктивності і повноти дослідження.

Стаття 4. Гарантії незалежності судового експерта та правильності його висновку

Незалежність судового експерта та правильність його висновку забезпечуються:

- процесуальним порядком призначення судового експерта;
- заборною під загрозою передбаченої законом відповідальності втручатися будь-кому в проведення судової експертизи;
- існуванням установ судових експертиз, незалежних від органів дізнання та досудового і судового слідства;
- створенням необхідних умов для діяльності судового експерта, його матеріальним і соціальним забезпеченням;
- кримінальною відповідальністю судового експерта за дачу свідомо неправдивого висновку та відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків;
- можливістю призначення повторної судової експертизи;
- присутністю учасників процесу в передбачених законом випадках під час проведення судової експертизи.

Стаття 5. максимальне збереження об'єктів дослідження

Під час проведення судових експертиз об'єкти дослідження можуть бути пошкоджені або витрачені лише у тій мірі, в якій це необхідно для дослідження.

Стаття 6. Забезпечення умов праці судового експерта за місцезнаходженням об'єктів дослідження

Якщо судову експертизу необхідно провести на місці події або за місцезнаходженням об'єкта дослідження, особа або орган, які її призначили, повинні забезпечити судовому експертові безперешкодний доступ до об'єкта дослідження і належні умови праці.

Стаття 7. Суб'єкти судово-експертної діяльності

Судово-експертну діяльність здійснюють державні спеціалізовані установи, а також у випадках і на умовах, визначених цим Законом, судові експерти, які не є працівниками зазначених установ.

До державних спеціалізованих установ належать:

- науково-дослідні установи судових експертиз міністерства юстиції України;
- науково-дослідні установи судових експертиз, судово-медичні та судово-психіатричні установи міністерства охорони здоров'я України;
- експертні служби Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України та Державної прикордонної служби України.

Виключно державними спеціалізованими установами здійснюється судово-експертна діяльність, пов'язана з проведенням криміналістичних, судово-медичних і судово-психіатричних експертиз.

Для проведення деяких видів експертиз, які не здійснюються виключно державними спеціалізованими установами, за рішенням особи або органу, що призначили судову експертизу, можуть залучатися крім судових експертів також інші фахівці з відповідних галузей знань.

Стаття 8. Науково-методичне та організаційно-управлінське забезпечення судово-експертної діяльності

Організація науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності та організаційно-управлінські засади діяльності державних спеціалізованих установ покладаються на міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

Для розгляду найважливіших питань розвитку судової експертизи, що мають міжвідомчий характер, при Міністерстві юстиції України створюється Координаційна рада з проблем судової експертизи, яка діє відповідно до Положення про неї, що затверджується Кабінетом Міністрів України (додаток 4).

Методики проведення судових експертиз (крім судово-медичних та судово-психіатричних) підлягають атестації та державній реєстрації в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Міністерство юстиції України забезпечує видання міжвідомчого науково-методичного збірника «Криміналістика та судова експертиза».

Стаття 9. Державний реєстр атестованих судових експертів

Атестовані відповідно до цього Закону судові експерти включаються до державного реєстру атестованих судових експертів, ведення якого покладається на Міністерство юстиції України.

Особа або орган, які призначили судову експертизу, можуть доручити її проведення тим судовим експертам, яких внесено до державного Реєстру атестованих судових експертів, а у випадках, передбачених частиною четвертою статті 7 цього Закону – іншим фахівцям з відповідних галузей знань.

РОЗДІЛ 2. СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ

Стаття 10. Особи, які можуть бути експертами

Судовими експертами можуть бути особи, які мають необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань.

Судовими експертами державних спеціалізованих установ можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності.

До проведення судових експертиз, крім тих, що проводяться виключно державними спеціалізованими установами, можуть залучатися також судові експерти, які не є працівниками цих установ, за умови, що вони мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України, атестовані та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності у порядку, передбаченому цим Законом.

Стаття 11. Особи, які не можуть бути судовими експертами

Не можуть залучатися до виконання обов'язків судового експерта особи, які визнані у встановленому законом порядку недієздатними, а також особи, які мають судимість.

Інші обставини, що забороняють участь особи як експерта в судочинстві, передбачаються процесуальним законодавством.

Стаття 12. Обов'язки судового експерта

Незалежно від виду судочинства судовий експерт зобов'язаний:

- 1) провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний висновок;
- 2) на вимогу органу дізнання, слідчого, прокурора, судді, суду дати роз'яснення щодо даного ним висновку;
- 3) заявляти самовідвід за наявності передбачених законодавством підстав, які виключають його участь у справі.

Інші обов'язки судового експерта передбачаються процесуальним законодавством.

Стаття 13. Права судового експерта

Незалежно від виду судочинства судовий експерт має право:

- 1) ознайомлюватися з матеріалами справи, що стосується предмета судової експертизи, і подавати клопотання про надання додаткових матеріалів;
- 2) вказувати у висновку експерта на виявлені в ході проведення судової експертизи факти, які мають значення для справи і з приводу яких йому не були поставлені питання;

- 3) з дозволу особи або органу, які призначили судову експертизу, бути присутнім під час проведення слідчих чи судових дій і заявляти клопотання, що стосуються предмета судової експертизи;
- 4) подавати скарги на дії особи, у провадженні якої перебуває справа, якщо ці дії порушують права судового експерта;
- 5) одержувати винагороду за проведення судової експертизи, якщо її виконання не є службовим завданням;
- 6) проводити на договірних засадах експертні дослідження з питань, що становлять інтерес для юридичних і фізичних осіб, з урахуванням обмежень, передбачених законом.

Інші права судового експерта передбачаються процесуальним законодавством.

Стаття 14. Відповідальність судового експерта

Судовий експерт на підставах і в порядку, передбаченими законодавством, може бути притягнутий до дисциплінарної, матеріальної, адміністративної чи кримінальної відповідальності.

РОЗДІЛ 3. ФІНАНСОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 15. Фінансування судово-експертної діяльності

Проведення науково-дослідними установами судових експертиз наукових розробок з питань організації та проведення судових експертиз фінансується за рахунок Державного бюджету України.

Проведення судових експертиз у кримінальних та адміністративних справах державними спеціалізованими установами здійснюється за рахунок коштів, які цільовим призначенням виділяються цим експертним установам з Державного бюджету України.

Проведення судових експертиз, обстежень і досліджень судово-медицині та судово-психіатричними установами здійснюється за рахунок коштів, які безпосередньо і цільовим призначенням виділяються цим експертним установам з державного чи місцевого бюджету.

Витрати на проведення судових експертиз науково-дослідними установами Міністерства юстиції України та судово-медичними і судово-психіатричними установами Міністерства охорони здоров'я України у цивільних і господарських справах відшкодовуються в порядку, передбаченому чинним законодавством.

Проведення інших експертних досліджень і обстежень державними спеціалізованими установами здійснюється за рахунок замовника.

Державні спеціалізовані установи, а також фахівці, що не є працівниками цих установ, зазначені у статті 7 цього Закону, виконують інші роботи на договірних засадах.

Стаття 16. Атестація судового експерта

Метою атестації судового експерта є оцінка професійного рівня фахівців, які залучаються до проведення судових експертиз або беруть участь у розробках теоретичної та методичної бази судової експертизи. Залежно від спеціалізації їм присвоюється кваліфікація судового експерта з правом проведення певного виду експертизи.

Метою атестації працівників державної спеціалізованої установи, які залучаються до проведення судових експертиз та/або беруть участь у розробленні теоретичної та науково-методичної бази судової експертизи, є оцінка рівня їх спеціальних знань та відповідність займаній посаді.

Залежно від спеціалізації і рівня підготовки працівникам державної спеціалізованої установи присвоюються кваліфікація судового експерта і кваліфікаційний клас.

Порядок проведення атестації та присвоєння чи позбавлення кваліфікаційних класів судового експерта визначається міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

Стаття 17. Експертно-кваліфікаційні комісії

Для присвоєння та позбавлення кваліфікації судового експерта і кваліфікаційних класів створюються експертно-кваліфікаційні комісії при

міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

До складу експертно-кваліфікаційних комісій входять найбільш досвідчені фахівці та науковці, які мають кваліфікацію судового експерта та стаж практичної роботи за спеціальністю не менше п'яти років. Серед них має бути не менше двох фахівців тієї експертної спеціальності і того класу, з яких комісія проводить атестацію, присвоює кваліфікацію судового експерта або кваліфікаційний клас, а також фахівець з процесуальних питань судової експертизи.

Порядок присвоєння кваліфікації судового експерта фахівцям чи позбавлення кваліфікації судового експерта фахівців, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, визначається Міністерством юстиції України. З цією метою при Міністерстві юстиції України створюється Центральна експертно-кваліфікаційна комісія, яка діє відповідно до положення про неї, що затверджується Міністерством юстиції України.

Присвоєння кваліфікації судового експерта і кваліфікаційних класів судово-медичним і судово-психіатричним експертам та позбавлення кваліфікації судового експерта і кваліфікаційних класів проводяться в порядку, що встановлюється Міністерством охорони здоров'я України.

Стаття 18. Оплата праці та соціальний захист судових експертів

Питання оплати праці та умови соціального захисту судових експертів визначаються Кодексом законів про працю України та іншими актами законодавства України.

На працівників державних спеціалізованих установ судових експертиз поширюються особливості матеріального та соціально-побутового забезпечення, передбачені Законом України «Про державну службу», якщо інше не передбачено законами України.

Стаття 19. Охорона державних спеціалізованих установ, що проводять судові експертизи

Охорона приміщень і територій установ судових експертиз Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України, а також режим тримання осіб, які перебувають під вартою і направлені на судово-психіатричну експертизу, забезпечуються Міністерством внутрішніх справ України за рахунок коштів, що виділяються йому на цю мету з державного бюджету.

Охорона експертних служб Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України забезпечується цими органами.

Стаття 20. Інформаційне забезпечення

Підприємства, установи, організації незалежно від форми власності зобов'язані надавати безоплатно інформацію, необхідну для проведення судових експертиз, державним спеціалізованим установам, а також за згодою натурні зразки або каталоги своєї продукції, технічну документацію та іншу інформацію, необхідну для створення й оновлення методичної та нормативної бази судової експертизи. Державні спеціалізовані установи, судові експерти та залучені фахівці, що проводять судові експертизи, у разі отримання інформації, що становить державну, комерційну чи іншу охоронювану законом таємницю, повинні забезпечити нерозголошення цих відомостей.

Державні спеціалізовані установи, що проводять судові експертизи мають право одержувати від судів, органів дізнання і досудового слідства знаряддя злочину та інші речові докази, щодо яких закінчено провадження у справах, для використання в експертній і науковій діяльності.

Стаття 21. Кадрове забезпечення

Підготовка фахівців для державних спеціалізованих установ, що проводять судові експертизи, здійснюється вищими навчальними закладами; спеціалізація та підвищення кваліфікації проводяться на курсах та у спеціальних закладах відповідних міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Фахівці, які не є працівниками державних спеціалізованих установ і мають на меті здійснювати експертну діяльність, проходять навчання з

відповідної експертної спеціальності в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України з урахуванням обмежень, передбачених законом.

Для забезпечення належного професійного рівня фахівці, які не є працівниками державних спеціалізованих установ і отримали кваліфікацію судового експерта, крім тих, які мають науковий ступінь, один раз на три роки повинні пройти стажування в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України відповідно до спеціальності та підтвердити рівень своїх професійних знань.

Вивчення потреб у підготовці, спеціалізації та підвищенні кваліфікації експертів, а також розроблення пропозицій щодо задоволення цих потреб здійснюються міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

РОЗДІЛ 4. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Стаття 22. Проведення судової експертизи за дорученням відповідного органу чи особи іншої держави

У разі проведення судової експертизи за дорученням відповідного органу чи особи іншої держави, з якою Україна має угоду про взаємну правову допомогу і співробітництво, застосовується законодавство України, якщо інше не передбачено зазначеною угодою.

Оплата вартості судової експертизи здійснюється за домовленістю між замовником і виконавцем судової експертизи.

Стаття 23. Залучення фахівців з інших держав для спільного проведення судових експертиз

Керівники державних спеціалізованих установ, що проводять судові експертизи, у необхідних випадках мають право за згодою органу або особи, що призначили судову експертизу, включати до складу експертних комісій провідних фахівців інших держав. Такі спільні експертні комісії здійснюють судові експертизи за нормами процесуального законодавства України. Плата

іноземним фахівцям за участь у судовій експертизі та відшкодування інших витрат, пов'язаних з її проведенням, здійснюється за домовленістю сторін.

Стаття 24. Міжнародне наукове співробітництво

Державні спеціалізовані установи, що виконують судові експертизи, користуються правом встановлювати міжнародні наукові зв'язки з установами судових експертиз, криміналістики тощо інших держав, проводити спільні наукові конференції, симпозиуми, семінари, обмінюватися стажистами, науковою інформацією і друкованими виданнями та здійснювати спільні видання в галузі судової експертизи і криміналістики.

Експерт – бухгалтер – це провідний висококваліфікований спеціаліст у галузі бухгалтерського обліку, контролю і аналізу, службовим обов'язком якого є об'єктивне дослідження законності правильності відображення процесів господарської діяльності підприємств у документах бухгалтерського обліку та звітності при розслідуванні кримінальних і цивільних справ.

Кваліфікацію судового експерта присвоюють експертно-кваліфікаційні комісії (ЕКК) при міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

Тема 3. Предмет і метод судово-бухгалтерської експертизи

Предметом СБЕ є господарські операції та достовірність відображення їх у системі бухгалтерського обліку і звітності, які стали об'єктами розслідування і судового розгляду правоохоронними органами і потребують спеціальних знань експерта – бухгалтера для встановлення істини.

Об'єктом СБЕ є первинні та зведені документи, бухгалтерські реєстри та форми звітності, в межах яких відображена господарська діяльність підприємств, у тому числі й злочинна.

Методом СБЕ є вся сукупність прийомів та способів, які застосовуються бухгалтером-експертом при дослідженні документів та інших матеріалів справи, надісланих йому слідчим або судом.

Тема 4. Основні стадії організації і проведення судово-бухгалтерської експертизи

В умовах СБЕ процес експертного дослідження можна подати у вигляді таких взаємопов'язаних стадій:

- 1) організаційна;
- 2) дослідна;
- 3) стадія узагальнення і реалізації результатів експертизи.

Єдиним розпорядчим документом на попередньому етапі розслідування є постанова слідчого.

СБЕ, як правило, проводиться в приміщенні експертної установи, а в разі потреби місце її проведення встановлюється експертом за домовленістю з органом, що призначив експертизу.

Слідчий здійснює контроль за дотриманням строків проведення СБЕ, створює експерту необхідні умови для успішного виконання роботи.

Додаткова СБЕ проводиться з ініціативи слідчого, суду, звинувачуваного і навіть самого експерта, якщо встановлено, що окремі питання потребують доповнень і змін, без яких неможливо завершити розслідування.

Повторна СБЕ проводяться у випадках необґрунтованості висновків експерта або сумніву в його правдивості. Особливістю повторної СБЕ є те, що вона обов'язково проводиться іншим експертом або іншою групою експертів.

Експертне дослідження – це особливий вид наукового дослідження, спрямованого на пізнання предметів природи, а також створених людиною для використання цих знань у прикладній діяльності людей. Суть експертного дослідження в СБЕ полягає у науковому пізнанні юридичних відносин між об'єктами і суб'єктами права.

Гіпотеза в СБЕ – це попереднє припущення експерта-бухгалтера з конкретного факту, яке ґрунтується на сукупності професійних знань експерта-бухгалтера та досягненнях наукового пізнання СБЕ.

Процедури СБЕ – це система дійового впливу експерта-бухгалтера на суб'єкти і об'єкти, що вступили між собою в правові юридичні відносини. Кожний методичний прийом дослідження СБЕ передбачає використання належних до нього процедур тобто певного впливу на об'єкт експертизи.

Тема 5. Узагальнення і реалізація результатів судово-бухгалтерської експертизи

Завершальним станом процедури СБЕ є складання висновку експерта-бухгалтера. Висновок експерта-бухгалтера складається з трьох частин:

- 1) вступної;
- 2) дослідної;
- 3) результативної.

Структура і зміст висновку експерта-бухгалтера регламентується статтею 200 "Висновок експерта" Кримінально-процесуального кодексу України.

Реалізація висновку експерта-бухгалтера починається з процедури допиту експерта у суді. Відповіді експерта вносять до протоколу судового засідання дослівно і розглядають в якості складового елемента висновку СБЕ. На обґрунтовану вимогу експерта-бухгалтера йому може бути надано судом певний час для підготовки кваліфікованої відповіді на поставлені питання.

Якщо в процесі судового засідання не виникає нових суттєвих обставин розслідуваної справи, експерт складає у письмовій формі короткий висновок про факт підтвердження без змін основного експертного висновку і передає його суду.

ГЛАВА 18 ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ

(витяг із Кримінально-процесуального кодексу України
із змінами та доповненнями станом на 15.02.2006р.)

Стаття 196. Порядок призначення експертизи
Експертиза призначається у випадках, передбачених статтями 75 і 76 цього Кодексу.

При необхідності проведення експертизи слідчий складає мотивовану постанову, в якій, крім даних, зазначених у статті 103 цього Кодексу, вказує підстави для проведення експертизи, прізвище експерта або назву установи, експертам якої доручається провести експертизу, питання, з яких експерт повинен дати висновок, об'єкти, які мають бути досліджені, а також перелічує матеріали, що пред'являються експертові для ознайомлення.

Коли експертиза проводиться не в експертній установі, слідчий, упевнившись в особі експерта, вручає йому копію постанови про призначення експертизи, роз'яснює обов'язки і права, встановлені статтею 77 цього Кодексу, і попереджає його про кримінальну відповідальність за статтею 385 Кримінального кодексу України за відмову від виконання покладених на нього обов'язків, а також про відповідальність за статтею 384 Кримінального кодексу України за дачу завідомо неправдивого висновку. Про виконання цих дій слідчий складає протокол, в якому, крім даних, передбачених статтею 85 цього Кодексу, зазначає також відомості про особу експерта, його компетентність у певній галузі знань і зроблені ним заяви.

Коли експертиза проводиться в експертній установі, експерт зазначає у вступній частині висновку, що він попереджений про кримінальну відповідальність за дачу завідомо неправдивого висновку, і стверджує це своїм підписом.

Стаття 197. Права обвинуваченого при призначенні і проведенні експертизи

При призначенні і проведенні експертизи обвинувачений має право:

- 1) заявити відвід експертові;
- 2) просити про призначення експерта з числа вказаних ним осіб;
- 3) просити про постановку перед експертизою додаткових питань;
- 4) давати пояснення експертові;
- 5) пред'являти додаткові документи;

- 6) ознайомлюватися з матеріалами експертизи і висновком експерта після закінчення експертизи;
- 7) заявляти клопотання про призначення нової або додаткової експертизи.

Обвинуваченому за його клопотанням слідчий може дозволити бути присутнім при проведенні експертом окремих досліджень і давати пояснення. Слідчий повинен ознайомити обвинуваченого з постановою про призначення експертизи і роз'яснити йому його права, встановлені цією статтею, про що складається протокол з додержанням вимог статті 85 цього Кодексу.

Стаття 198. Проведення експертизи в експертній установі

Одержавши постанову про призначення експертизи, керівник експертної установи доручає проведення експертизи одному або декільком експертам. Ці експерти дають висновок від свого імені і несуть за нього особисту відповідальність.

Стаття 200. Висновок експерта

Після проведення необхідних досліджень експерт складає висновок, в якому повинно бути зазначено: коли, де, ким (прізвище, освіта, спеціальність, учений ступінь і звання, посада експерта), на якій підставі була проведена експертиза, хто був присутній при проведенні експертизи, питання, що були поставлені експертові, які матеріали експерт використав та які провів дослідження, мотивовані відповіді на поставлені питання. Коли при проведенні експертизи експерт виявить факти, які мають значення для справи і з приводу яких йому не були поставлені питання, він вправі на них вказати в своєму висновку. Висновок підписується експертом.

Стаття 201. Допит експерта

Ознайомившись з висновком експерта, слідчий має право допитати експерта з метою одержання роз'яснення або доповнення висновку. Про допит експерта складається протокол.

Стаття 202. Пред'явлення обвинуваченому матеріалів експертизи
Матеріали експертизи пред'являються обвинуваченому.

Про пред'явлення обвинуваченому матеріалів експертизи слідчий складає протокол, в якому зазначає пояснення, зауваження та заперечення обвинуваченого і його клопотання. Питання про задоволення клопотання обвинуваченого вирішує слідчий за правилами статті 129 цього Кодексу.

У випадках, коли експертиза проведена до притягнення особи як обвинуваченого, матеріали експертизи пред'являються підозрюваному у вчиненні злочину.

Стаття 203. Призначення додаткової або повторної експертизи
У випадках, передбачених статтею 75 цього Кодексу, слідчий мотивованою постановою може призначити додаткову або повторну експертизу, яка проводиться з додержанням правил цієї глави Кодексу.

ПОЛОЖЕННЯ

про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України

1. Координаційна рада з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України (далі – Координаційна рада) створюється відповідно до статті 8 Закону України « Про судову експертизу» для розгляду найважливіших питань розвитку судової експертизи, що мають міжвідомчий характер.

2. На Координаційну раду покладається обговорення та розроблення рекомендацій з питань:

- забезпечення найповнішого задоволення потреб судів, органів дізнання і досудового слідства у судово-експертних дослідженнях;
- розвитку мережі судово-експертних установ та збільшення обсягів і видів судових експертиз, впровадження нових видів експертиз;
- вдосконалення процесуального законодавства України щодо проведення судової експертизи;
- узгодження відомчих нормативних актів (положень, інструкцій, наказів), що регламентують порядок проведення судових експертиз та діяльності установ і служб судових експертиз;
- створення нових видів судових експертиз, організаційні та методичні засади яких потребують об'єднання зусиль судово-експертних установ різних відомств;
- визначення актуальності і пріоритетності основних напрямів науково-дослідних робіт і конкретних тем, які вимагають спільного і погодженого розроблення, та редакційно-видавничої діяльності з питань судової експертизи;

- вдосконалення організаційних засад проведення міжвідомчих комплексних експертиз;
- обміну науково-технічною інформацією та статистичними даними по профілю діяльності;
- розроблення загальних положень щодо атестації судових експертів та діяльності експертно-кваліфікаційних комісій;
- удосконалення форм навчально-методичної роботи з посадовими особами, які призначають судові експертизи;
- формування державного Реєстру атестованих судових експертів;
- загальних вимог щодо підготовки кадрів для судово-експертних установ та підвищення їх кваліфікації;
- проведення міжвідомчих науково-методичних конференцій, симпозіумів, семінарів, шкіл з проблем судової експертизи;
- встановлення і розвитку міжнародного співробітництва та обміну науково-технічними досягненнями в галузі криміналістики і судової експертизи;
- здійснення інших організаційних заходів, спрямованих на розвиток існуючих і впровадження нових видів судових експертиз.

3. Координаційна рада створюється в складі заступника Міністра юстиції (голова ради), заступників Міністра внутрішніх справ і Міністра охорони здоров'я (заступники голови ради), а також керівних працівників інших міністерств і відомств, які мають у своїй структурі установи судових експертиз або використовують висновки судово-експертних досліджень. До складу Координаційної ради залучаються провідні вчені в галузі права, криміналістики, судової експертизи.

Персональний склад Координаційної ради за узгодженням з відповідними міністерствами і відомствами затверджується Міністерством юстиції. Члени Координаційної ради працюють на громадських засадах.

4. Робота Координаційної ради проводиться за планом, який розробляється на рік і затверджується радою.